

13^e zondag door het jaar – Ben Frie SJ

Hoe gastvrij kun je zijn? In deze stad zijn er vele vormen van gastvrijheid in hotels, B&B's, restaurants en cafés, en natuurlijk de mogelijkheid om bij familie of vrienden te verblijven. Gastvrijheid is een kostbaar goed en de plotselinge beëindiging ervan half maart was een schok. De stad viel stil, geen toerist meer te zien. We stonden verstomd van het effect van wat er besloten werd van hogerhand. Weg gastvrijheid, weg sfeer – ineens was de overbevolking voorbij.

Toen kwam de schok van het economisch gevolg. Velen werden getroffen door het verlies van part time jobs, maar ook grote spelers in onze maatschappij moesten zware verliezen incasseren. Heel het internationale verkeer kwam stil te liggen en plots bleek veel van onze gastvrijheid mogelijk via het internet. We wisten elkaar toch te vinden, zij het langs elektronische weg ok al bleek die toch ook niet altijd volmaakt.

Ook hier, in onze kerk en op veel plaatsen waar het geloof beleden en gedeeld werd, viel alles stil. Het gebouw was ineens zielloos, alsof elke reden van het bestaan ervan opgelost was in het niets. Aanvankelijk legden we ons erbij neer omwille van de risico's en de gegeven beperkingen, maar geleidelijk begon het gemis zwaar te wegen: geen ontmoetingen meer, geen sociaal verkeer en vooral: niet meer samen bidden, geen communie delen, niet meer de gemeenschap ervaren van het lichaam van Christus – een breuk in de band met God. Geloof en godsdienst zijn voor veel mensen van groot belang. Dat voel je eens te meer als je beperkt wordt in je gebruikelijke beleving ervan. Altijd te kunnen vertrouwen op God is een diepgevoelde waarde in het leven, en het ontvangen van sacramenten in verbondenheid met de gemeenschap van christenen geeft ook een sterk sociaal verband en dat is op zichzelf ook weer een steun voor velen. Even een kaarsje opsteken is misschien de minimale vorm van gemeenschap, maar ook daarin kun je je toch verbonden weten met de steun uit de hemel – of hoe je dat dan ook beleeft. De kerk is een plaats die gastvrijheid biedt, over grenzen en culturen heen, en uiteindelijk is het natuurlijk God die hier als gastheer optreedt. Onbegrensde gastvrijheid, zonder aanzien des persoons, geen sprake van raciale discriminatie. Iedereen gelijk. Een droom, bijna, en toch blijft dat beeld ons bij als was het al zo.

De profeet Elisa komt vaak in Sunem, voor zijn getuigend werk, en een welgestelde dame biedt hem gastvrijheid, zover gaand dat zij een aparte kamer aan het huis laat toevoegen zodat hij altijd een overnachtingsplek heeft. Als je gastvrij ontvangen wordt, wil je iets terugdoen, een cadeautje, een attentie, bloemen. De profeet gaat iets verder en beloont haar met een belofte: zij zal een zoon aan haar hart drukken zoals eens Sara en Abraham het hoorden zeggen. Onvruchtbaarheid betekent geen oudedagsvoorzieningen: die bestonden in kinderen die de zorg voor ouderen op zich namen.

Dat was van de kant van de profeet een enorm gebaar, en het bevestigde de reden voor de vrouw om hem gastvrijheid te verlenen: ze wilde de zegen die uitgaat van een man Gods aan haar huis binden. Dat doet vragen naar de redenen van onze gastvrijheid: is het in het belang van de gast dat je optreedt of is er ook een eigen belang bij? Als Jezus oproept tot gastvrijheid zinspeelt Hij ook op loon: neem je een profeet op, dan zul je het loon van een profeet krijgen, ofwel: je haalt met hem ook de vertrouwdheid met God in je huis binnen. Gastvrijheid heeft voor de gelovige nog een diepere dimensie: de openheid naar de ander geeft je ook een grotere openheid van God uit naar jou toe. Je kunt meer met het hart van je leven verbonden zijn. Het lijkt op zelfopoffering of verlies als je niet je eigen voorkeur volgt,

maar in Jezus' visie is het winst als je je aan een ander aanpast en voor hem of haar ruimte scheidt. Dan scheid je tegelijk meer ruimte voor God.

Vandaag worden allerlei harde kanten van onze samenleving zichtbaar. De lock down maakte scherp zichtbaar wie een zeker bestaan had en wie niet. De crisis toonde raciale verschillen en de ongelijkheid in de wereldsamenleving. Bij de armen vallen de hardste klappen – het lijkt onuitroeibaar.

Als wij hier vandaag nadenken over gastvrijheid moeten we daar goed naar durven kijken en ons afvragen wat wij doen met die grote verschillen. Onze vraag moet zijn hoe wij kunnen bijdragen aan een eerlijke verdeling van middelen en aan de gelijkheid van mensen.

Geslacht, ras, klasse, geld – ze mogen niet beslissend zijn voor ons. God staat daar allemaal boven en blijft ons vragen: hoe gastvrij kun je zijn?